

ทัศนคติของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี
(ด่านพัตยา) เกี่ยวกับการปฏิรูปตำรวจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ต่อหน่วยงาน*

POLICE'S ATTITUDES OF IMMIGRATION POLICE OFFICERS IN
CHONBURI PROVINCE (PATTAYA CHECKPOINT) TOWARD POLICE
REFORM AFFECTING ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS

เอกธนากร ศิริไทยเจริญสุข¹ และ วิจิตรา ศรีสอน²

Thanakorn Sirithaicharoensuk¹ and Wichitra Srisorn²

¹⁻²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹⁻² Faculty of Political Science, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: preeyada.raktonrakoon@gmail.com

Received 12 May 2024; Revised 24 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นทัศนคติของข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปตำรวจของเจ้าพนักงานด่านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) จากการนำนโยบายรักษาความมั่นคงไปปฏิบัติ และเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปตำรวจและการบริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้วยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร บทความ หนังสือ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีความสำคัญ การศึกษาทัศนคติก่อนนโยบาย ทักษะความรู้ ความสามารถที่มีต่อวัตถุประสงค์เป้าหมายของนโยบาย

* เอกธนากร ศิริไทยเจริญสุข และ วิจิตรา ศรีสอน. (2567). ทัศนคติของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) เกี่ยวกับการปฏิรูปตำรวจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 212-225.

Thanakorn Sirithaicharoensuk and Wichitra Srisorn. (2024). Police's Attitudes of Immigration Police Officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint) toward Police Reform Affecting organizational effectiveness.

Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 212-225.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ความเต็มใจในการปฏิบัติ ความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ และได้รับบรรมอย่างต่อเนื่อง จะสามารถทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการนำนโยบายการความมั่นคงในเมืองพัทยาไปปฏิบัติ ของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด่านพัทยา) และแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปตำรวจโดยการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำสำคัญ : ทศนคติของข้าราชการตำรวจ, การปฏิรูปตำรวจ , เจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง

Abstract

This academic article aims to study the level of opinions and attitudes of police officers regarding the police reform guidelines of immigration checkpoint officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint) from the implementation of the security policy and to propose guidelines for police reform and the administration of the Royal Thai Police. By studying and analyzing the content of data collected from documents, articles, books, and literature related to the theory of policy implementation, it was found that the attitude factors of the officers are important. Studying attitudes towards the policy, skills, knowledge, and abilities towards the objectives and goals of the policy, willingness to practice, negotiation ability, ability to learn from experience, and continuous training will be able to identify problems, obstacles, and suggestions for the implementation of the security policy in Pattaya City by immigration checkpoint officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint), and guidelines for solving problems, obstacles, and using the suggestions as guidelines for continuous improvement of the implementation in order to determine the development guidelines for various factors affecting the success of police reform through policy implementation.

Keywords: Police's attitude , Police reform, Operations of an Immigration

บทนำ

เมืองพัทธยาเป็นเมืองท่องเที่ยวหลัก มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักระดับโลก ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนจำนวนมาก อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวยังได้สร้างผลกระทบแต่เพียงเชิงบวกเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบทางลบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางสังคมที่ชุมชนส่วนใหญ่แปรเปลี่ยนเป็นชุมชนพาณิชยกรรมและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว บางชุมชนยังคงมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรมหรือชุมชนประมง และเนื่องจากเมืองพัทธยาเป็นเมืองท่องเที่ยว ชายทะเลที่มีชื่อเสียงมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสถานบันเทิงหลากหลายรูปแบบแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักผ่อน และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในเมืองพัทธยาอย่างต่อเนื่อง เกิดการเจริญเติบโตของสังคมเมืองท่องเที่ยวอย่างก้าวกระโดด ประชาชนทั่วประเทศเดินทางเข้ามาทำงาน พักอาศัย และนำสินค้าหลากหลายรูปแบบมาค้าขายหารายได้จากนักท่องเที่ยว เช่น พ่อค้า หาบเร่ รถพ่วงข้าง และจำนวนมากที่ใช้วิธีเดินขายไปตามที่สาธารณะ ตรอกซอย ชายหาด และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในขณะเดียวกันผู้ประกอบการร้านค้าสถานประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวได้มีการนำพื้นที่สาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนตรอก ซอย ตั้งวางอุปกรณ์สินค้า ป้ายโฆษณารุกกีดขวางทางสัญจรของประชาชนและนักท่องเที่ยวส่วนรวมจากสภาพปัญหาดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองประชาชนหรือนักท่องเที่ยวต้องเดินลงบนถนนเสี่ยงต่ออุบัติเหตุกีดขวางทางจราจร ทำให้การจราจรติดขัด และรบกวนนักท่องเที่ยวซื้อสินค้า (สถิตินักท่องเที่ยวพัทธยา (ชลบุรี) ปี 2559, 2560)

โดยเมืองพัทธยาเองก็ได้ตระหนักถึงประเด็นปัญหาดังกล่าวเสมอมา เมืองพัทธยาจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาเมืองพัทธยาอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มขีดความสามารถในเวทีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลก และโดยเริ่มจากแผนพัฒนาเมืองพัทธยา 3 ปี พ.ศ. 2560 – 2562 ของเมืองพัทธยาเองก็ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “นครศูนย์กลางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน ยั่งยืนและน่าอยู่สำหรับทุกคน” และยุทธศาสตร์หลักคือพัฒนาสู่การเป็นเมืองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวระดับโลกและมหานครศูนย์กลางภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพการรองรับอย่างยั่งยืนของพัทธยามหานครสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ซึ่งแน่นอนว่าความเป็นเมืองน่าอยู่นั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก โดยเมือง

พัฒนาก็ได้กำหนดพันธกิจหลักไว้ว่า “เพื่อสร้างความพึงพอใจในด้านมาตรฐานและความปลอดภัยของเมือง เพื่อดึงดูดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน และนักลงทุน เข้าสู่พื้นที่เมืองพัทยา” และมีเป้าประสงค์ให้ “ประชากรผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว นักลงทุน ได้รับความสะดวกสบายความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพของเมืองพัทยา” (สถิตินักท่องเที่ยวพัทยา (ชลบุรี) ปี 2559, 2560)

สำหรับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้นมีประวัติความเป็นมา กล่าวคือ จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยหรือริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ 12 องศา 30 ลิปดา - 13 องศา 53 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 45 ลิปดา - 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,726,875 ไร่ (4,363 ตารางกิโลเมตร) คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ประเทศไทย ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประมาณ 40 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 126 กิโลเมตร (สายมอเตอร์เวย์ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 7) หรือประมาณ 147 กิโลเมตร ถนนสุขุมวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3) หน้าที่สำคัญของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้น ประกอบด้วยงานสืบสวนปราบปรามทำหน้าที่สืบสวนปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ความคุ้มครองคนต้องห้าม ได้แก่ งานผลักดัน-ส่งกลับ สืบสวนหาข่าวด้านความมั่นคง และอาชญากรรมข้ามชาติ งานอื่นตามที่มีผู้บังคับบัญชามอบหมาย งานบริการคนต่างด้าว ทำหน้าที่ การขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ดำเนินการเกี่ยวกับการแจ้งที่พักอาศัยการอยู่ในราชอาณาจักร เกิน 90 วัน การดำเนินการกรณีใบอนุญาตสิ้นสุดพิจารณาการอนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรงานอื่นตามที่มีผู้บังคับบัญชามอบหมายงานตรวจบุคคลและยานพาหนะ ทำหน้าที่ตรวจบุคคลและพาหนะทางเรือที่เดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักรบริเวณอ่าวพัทยาและท่าเรือจุลเสมีต อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ดำเนินการเกี่ยวกับการบุคคลต้องห้ามงานประกันลูกเรือดำเนินการเกี่ยวกับเทียบปรับกรณีอยู่ในราชอาณาจักร โดยใบอนุญาตสิ้นสุดงานอื่นตามที่มีผู้บังคับบัญชามอบหมาย

อย่างไรก็ตาม นโยบายที่มอบหมายปัจจุบันยังคงมีปัญหาและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ จึงส่งผลให้นโยบายยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของเมืองพัทยาไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการรักษา

ความสงบและความปลอดภัยในเมืองพญาไปปฏิบัติ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินการต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นทัศนคติเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปตำรวจของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด้านพญา) จากการนำนโยบายรักษาความมั่นคงไปปฏิบัติ กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด้านพญา) ผู้เขียนได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และสังเคราะห์ออกมาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ความหมายของนโยบายสาธารณะนั้น มีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่า “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) ไว้ในหลากหลายความหมายและหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติที่เป็นกิจกรรมของรัฐบาล มิติที่เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจเป็นแนวทางในการกระทำของรัฐบาล เพื่อสร้างความเข้าใจความหมายให้ชัดเจน ซึ่งอธิบายความหมายไว้พอสังเขป ดังนี้

นโยบายมีความหมายหลากหลาย เช่น “นโยบาย” ได้แก่ แผนการดำเนินงานที่กำหนดเพื่อขึ้นำการตัดสินใจและบรรลุเป้าหมายอย่างมีเหตุผลหรืออาจเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร รวมไปถึงการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น แผนงานโครงการ หรือมาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่พึงประสงค์หรืออาจเข้าใจว่าเป็นกลไกทางการเมืองการบริหาร การเงิน การจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ซึ่งคำว่านโยบายนั้นจะมีความหมายกว้าง ๆ ที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐหรือภาคเอกชนหรืออาจนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กร กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคลก็ได้ ซึ่งได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ดังนี้

จุมพล นิยมพานิช (2547) ให้ความหมายไว้ว่า “นโยบาย” หมายถึง การจัดทำนโยบายของรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐมากกว่าขององค์กรภาคเอกชน แต่ในระยะต่อมาองค์กรภาคเอกชน และรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรอื่น ๆ ได้นำมาใช้เช่นกัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนเองด้วย

กุลธน ธนาพงศ์ธร (2540) ได้ศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะและให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางที่รัฐบาล (ไม่ว่าจะระดับใด) ได้กำหนดขึ้นล่วงหน้าเพื่อเป็นหนทางชี้แนะให้มีการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้นมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั่นเอง

ศุภชัย ยาวะประภาส (2550) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายสาธารณะหมายถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรืออาจกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ “แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลนั่นเอง”

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพษ์ (2541) ให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะขึ้นอยู่กับความสนใจและวัตถุประสงค์ในการนิยามเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล กำหนดวัตถุประสงค์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต ก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา และสามารถนำไปปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นผลทั้งทางบวกและทางลบ หรือส่งผลให้เกิดการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้

Guy Peters (2006) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาลโดยตรงหรือกระทำผ่านตัวแทน และมีอิทธิพลต่อชีวิตของประชาชน

C. Althaus, P. Bridgman and G. Davis (2007) นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำหรับการปกครอง เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรสาธารณะเพื่อดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง มีการระดมความคิดที่จะต้องมีการแข่งขันเป็นผลมาจากการประสานผลประโยชน์และอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีอยู่อย่างหลากหลาย

ผู้เขียนสังเคราะห์จากที่กล่าวรายละเอียดความหมายของนโยบายสาธารณะข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรม การกระทำของรัฐบาลเป็นแนวทางในการกระทำของรัฐบาล ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐบาลได้ทำการตัดสินใจเลือกและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้แนะให้มีการกระทำต่าง ๆ ซึ่งนโยบายสาธารณะนั้นเป็นไปในแง่ของ “กิจกรรมหรือการกระทำหรืองดเว้นไม่กระทำของรัฐบาล” และเป็น “แนวทางหรือหนทางการกระทำของรัฐบาล” ในรูปของหลักการ แผนงาน โครงการ ซึ่งจากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้นได้อธิบายความหมายไว้ครอบคลุมทุกประเด็นสำคัญ ๆ แล้ว

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ยูจีน บาร์ดัค (Eugene Bardach, 2009) ได้ชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่จะนำการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกของนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จ กิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคมนี้ เป็นกิจวัตรซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

วรเดช จันทรศร (2542 : 17) ที่ได้ให้คำอธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งมวลสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื้อหาสาระและขอบข่ายของการศึกษา มุ่งเน้นและครอบคลุมถึงการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและจะทำให้การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

ศุภชัย ยาวะประภาส (2550 : 90) ได้รวบรวมความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติที่นักวิชาการต่างชาติหลายรายได้รวบรวมไว้ พร้อมทั้งกล่าวเพิ่มเติมว่า สิ่งที่น่าสังเกต คือนักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น เกี่ยวกับประเด็นแรก คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการนั้น คือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งในการดำเนินการกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ขยักขย่อน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย ซึ่งแฝงความหมายว่า ก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีต้นนโยบายก่อน และต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กำหนดไว้ด้วย นั่นคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมด โดยเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย

มยุรี อนุมานราชธน (2547) ได้สรุปว่าการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวพันกันและต้องพิจารณาทั้ง 2 กิจกรรม ในฐานะเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน ตลอดเวลาตั้งนั้นการกำหนดนโยบายด้วยความรอบคอบใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอจะทำให้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นของนโยบายมีความเป็นเหตุเป็นผลและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายในที่สุด ปัจจัยที่สำคัญที่เอื้ออำนวยต่อสัมฤทธิ์ผล มีจำนวนมากมายทั้งในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคและระดับจุลภาค กรณีที่นโยบายได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรทางการบริหารอย่าง

เต็มๆ ต่อจากนั้นหน่วยงานระดับปฏิบัติจะต้องยอมรับแนวทาง/ แผนงาน/ โครงการเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนแนวทางที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่นและวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนหรือปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนให้สอดคล้องกับนโยบายที่ส่วนกลางกำหนด หลังการปรับเปลี่ยนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติก็จะถือเอาแนวทางจากนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจประจำวันอย่างต่อเนื่องแม้ว่าแนวทางกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญแต่แนวทางของฝ่ายการเมืองมีความสำคัญที่สุด

ผู้เขียนสังเคราะห์จากค่านิยมแนวคตินำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการหลายท่าน อาจสรุปถึงความหมายได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการขององค์กรที่จะนำเอานโยบายต่าง ๆ ที่มีการกำหนดขึ้นไปปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขณะ เดียวกันก็ต้องแสวงหาวิธีการและแนวทางในการปรับปรุงนโยบายนั้นให้อื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ เพื่อมุ่งให้เกิดผลสำเร็จดีที่สุดแต่ที่ผ่านมาการส่งเสริมและผลักดันนโยบาย แผนงาน หรือโครงการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จในการปฏิบัตินั้น ยังมีเพียงส่วนน้อย อีกทั้งความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมักมีสาเหตุที่ไม่แน่ชัด จนเป็นผลทำให้นโยบาย แผนงาน หรือโครงการต้องล้มเลิกไปในที่สุด ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อผลเสียหายต่อประเทศชาติหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจคือสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ สิ้นเปลืองเวลาในการดำเนินนโยบายที่ผ่านมาแต่ต้องล้มเหลวและล้มเลิกไปตลอดจนสิ้นเปลืองบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายดังกล่าว

ผู้เขียนจึงสรุปได้ว่าระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัตินั้นเป็นการกำหนด เพื่อหาทางออกในสาธารณะให้สัมฤทธิ์ผล ไม่อาจจะใช้วิธีหรือนโยบายเพียงอย่างเดียวหรืออย่างใดอย่างหนึ่งได้อาจจะต้องใช้หลายนโยบายหลายโครงการ ตลอดจนหลายวิธีการในการแก้ไขปัญหาของนโยบายสาธารณะเพราะปัญหาของนโยบายสาธารณะมีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนไม่อาจหาทางเลือกที่ดีที่สุดได้ เพียงแต่อาจจะหาทางเลือกที่เหมาะสมได้เท่านั้น เนื่องจากปัจจัยการกำหนดและการยอมรับในนโยบายนั้น ได้เกี่ยวพันกับหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสับสนและซับซ้อนของการกำหนดนโยบายอย่างมาก โดยเฉพาะในนโยบายที่ต้องอาศัยระยะเวลา ในการกำหนดและดำเนินการต่อเนื่องอย่างยาวนานหลายยุคหลายสมัยของรัฐบาล ที่เป็นโครงการเกี่ยวพันกับงบประมาณที่สูงมาก จากการศึกษาการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในความหมายแนวคิด ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ได้

แนวทางและความสำคัญของทัศนคติในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากความสำคัญของระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้เขียนยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้สรุปผลการศึกษาของ มาโจเน ที่ได้ศึกษาแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมี 3 แนวทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Majone & Wildavsky, 1978 : 30 อ้างถึงใน มัชวาท สุวรรณเรือง, 2536 : 74)

แนวทางที่ 1 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนหนึ่งซึ่งแยกออกจากการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากการกำหนดนโยบายซึ่ง อาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำสั่ง หรือโครงการที่ได้กำหนดเป้าหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ ไว้แล้ว ไปดำเนินการให้บรรลุผล ซึ่งมาโจเนและวิลดาวสกี เรียกการศึกษาในแนวทางนี้ว่า “Implementation as Control or Rational Model or Classical Model” แนวทางการศึกษา นี้จะประกอบด้วย

- 1) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การระบุถึงรายละเอียดของแผนต่าง ๆ และเน้นการควบคุม
- 2) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีการกำหนด ขอบเขตของแต่ละฝ่ายและแยกจากกัน
- 3) การกำหนดนโยบายเป็นเรื่องของการเมือง ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่ใช่วิจัยเรื่องของการเมืองและจะเป็นเรื่องทางเทคนิค
- 4) เน้นในเรื่องการให้คำแนะนำ การออกคำสั่งหรือการให้ความยินยอม
- 5) การดำเนินการตามนโยบายเป็นไปในแนวทางเดียว คือ จากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง (Top Down) ตามลำดับขั้นตอนของการจัดโครงสร้างขององค์กรการศึกษาแนวนี ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักเป็นการศึกษา เพื่ออธิบายว่าในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว

แนวทางที่ 2 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการกำหนดนโยบายไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายมักได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในระหว่างการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในแนวทางที่ 2 นี้ เรียกว่า แบบปฏิสัมพันธ์ หรือ The Interaction Model เป็นแนวทางที่เน้นกระบวนการโดยพิจารณาว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติผู้แสดง (Actors) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะพยายามเข้าแทรกแซงนโยบายมีการเจรจาต่อรอง เพื่อปรับเป้าหมายและวิธีการให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันในระหว่าง Actor เหล่านั้น ซึ่งจากการศึกษาในแนวทางนี้จะมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) เน้นในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การเจรจาต่อรอง (Bargaining) ความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ
- 2) การปรับเปลี่ยนของแต่ละพรรคแต่ละกลุ่มเป็นไปภายใต้กระบวนการทางการเมืองซึ่งรูปแบบนี้เห็นว่ากระบวนการ (Process) เป็นจุดหมายที่สำคัญ
- 3) การตัดสินใจตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางเลือกซึ่งเป็นส่วนต่างมากกว่าจะพิจารณาทั้งหมด
- 4) วิธีการเป้าหมาย (Mean-Ends) และเป้าหมาย-วิธีการ (Ends-Mean) มีการปรับเปลี่ยนไปมาคงอยู่อย่างต่อเนื่องมิได้แยกจากกัน
- 5) การพิจารณาเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น (Incrementalism) เป็นการสร้างความพึงพอใจ (Satisfy) ให้แต่ละฝ่าย
- 6) ตัวแบบนี้มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและความสามารถของมนุษย์ (เมื่อเปรียบเทียบกับความสลับซับซ้อนของปัญหาต่าง ๆ) นักวิชาการที่เน้นการศึกษาในแนวนี้ได้แก่ บาร์ดซ์ (Bardach) เบร์แมน (Berman) และแม็คคลาฟลิน (McLaughlin)

แนวทางที่ 3 แบบวิวัฒนาการ หรือ Implementation as Evolution เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกระบวนการวิวัฒนาการที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของนโยบาย แต่เป้าหมายและวิธีการต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์และสถานการณ์ในการปฏิบัติตัวแบบนี้ มีลักษณะดังนี้

- 1) นโยบายเป็นสมมติฐานที่ได้มาจากการทดสอบ
- 2) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องอันหนึ่งอันเดียวกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้
- 3) รูปแบบนี้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงที่ได้มาจากการเรียนรู้ และการค้นพบสิ่งใหม่
- 4) เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะปัญหาที่สลับซับซ้อน ความรู้ของมนุษย์ก็ยังคงเป็นสิ่งที่

อยู่อย่างจำกัด

5) ผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญที่สุดมากกว่าตัวแสดง (Actors) อื่น ๆ

ผู้เขียนสรุปแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งแยกออกจากการกำหนดนโยบาย แนวทางที่ 2 เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติกับการกำหนดนโยบายไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายมักได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและแนวทางที่ 3 แบบวิวัฒนาการ หรือ Implementation as Evaluation เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกระบวนการวิวัฒนาการที่ตอบสนองที่เปลี่ยนแปลงไม่มีการกำหนดเป้าหมายของนโยบาย แต่เป้าหมายและวิธีการต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์และสถานการณ์ในการปฏิบัติซึ่งทั้ง 3 แนวทางนี้ ผู้เขียนได้นำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการศึกษา

ปัจจัยที่มีต่อผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีต่อผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติสำหรับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

- 1) ลักษณะของนโยบาย มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้แก่ 1) ประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุดนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง 2) ผลประโยชน์ของนโยบายนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นผลักดันให้เกิดขึ้นมา ถ้าการรับรู้มีมากกว่านโยบายให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาสความสำเร็จก็จะมีมาก 3) ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น 4) ความเป็นไปได้ในการนำมทดลองก่อนในเชิงปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลอง โอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทำเป็นโครงการทดลองก่อนได้ 5) ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน 6) คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ คุณประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายโดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้กำหนดนโยบายไปปฏิบัติจนสำเร็จแยกพิจารณา ได้แก่ 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน โอกาสการตีความผิดจะเป็นเหตุทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้ 2) ความสอดคล้องต้องกันของวัตถุประสงค์ นอกจากวัตถุประสงค์จะชัดเจนแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความสอดคล้อง 3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ของผู้ที่จะนำไปปฏิบัติว่า นโยบายนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์อย่างไร 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย จะทราบว่าความสำเร็จของนโยบายนั้นแสดงให้เห็นได้อย่างไร อะไรคือตัวชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีดัชนีชี้วัด วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ และ 5) ความไม่เที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องในการแปลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบาย ข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

3. ทักษะของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทักษะที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายพิจารณาประกอบด้วย ทักษะที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายจะนำไปปฏิบัติได้ดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและมีความรู้สึกผูกพัน ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติ ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติเป็นเวลาช้านาน มักประสบความล้มเหลว ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง และผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

สรุป

จากการศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง นโยบายเหล่านี้ อาจถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่บิดพลิ้ว ซึ่งตรงกันข้ามกับนโยบายที่ขัดความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะนำไปปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจและอาจบิดเบือนให้เป็นไปในแนวทางที่ไม่ตรงตาม

วัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งสรุปได้ว่ามีเรื่องที่ต้องพิจารณา คือ

1) ทศนคติที่ต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย หากเป็นนโยบายที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของนโยบายและมีความรู้สึกผูกพัน ก็จะนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยดี

2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ นโยบายที่มีผลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติจากแนวปฏิบัติเดิมที่ปฏิบัติมาช้านาน มักจะประสบความสำเร็จสูง ส่วนนโยบายที่ไม่กระทบกระเทือนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

3) ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบายนั้น ก็จะนำไปสู่การเพิกเฉย ละเลย ไม่ปฏิบัติตามนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะที่ไม่ขัดกับค่านิยมหรือความเชื่อที่ตนยึดถือ ซึ่งในที่สุดจะทำให้นโยบายล้มเหลว

4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่มักจะพยายามอยู่ตลอดเวลาที่จะหลีกเลี่ยงหรือดื้อไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดผลประโยชน์ของตน ดังนั้น การมอบนโยบายให้กับผู้ที่มีผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ก็เท่ากับเป็นการเรียกร้องหาความยุ่งยากนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในเรื่องการปฏิรูปตำรวจควรศึกษาแนวทางการปฏิรูปตำรวจด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติให้ชัดเจนควรเร่งรัดแนวทางการปฏิรูปตำรวจในด้านการกระจายอำนาจการบริหาร โดยการกำหนดแนวทางการปฏิรูปให้ออกมาเป็นรัฐธรรมนูญและเกิดประโยชน์ต่อตัวข้าราชการตำรวจมากที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การตำรวจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว. (2560). เรียกใช้เมื่อ 12 เมษายน 2567

จาก <https://secretary.mots.go.th/tourist>.

กุลธน ธนาพงศธร (2540). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพงษ์. (2543). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และ

กระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จุมพล หนิมพานิช. (2547). การวิเคราะห์นโยบาย: ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มยุรี อนุมานราชชน. (2549). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วรเดช จันทรศร. (2542). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สหยาบลิ้น.

_____. (2539). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ใน เอกสารการสอนชุดวิชา นโยบาย
สาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรเดช จันทรศร. (2551). จากนโยบายสู่การปฏิบัติ: องค์ความรู้ ตัวแบบทางทฤษฎี และการ
ประเมินความสำเร็จ ความล้มเหลว. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

ศุภชัย ยาวะประภา. (2550). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bardach, Eugene. (2009). A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path
to more Effective Problem Solving. Washington, D.C.: CQ Press. Barrett,

C. Althaus, P. Bridgman and G. Davis (2007). Policy and action: Essays on the
implementation of public policy. New York: Methuen Co.Ltd.

Guy Peters (2006). Participation in American Politics: The Dynamics of agenda
Building. Boston Allyn and Bacon.

Pressman, F., & Wildavsky, A. (1984). Implementing Public Policy. Berkeley:
University of California Press.

Pressman, Jeffrey L. & Wildavsky, Aaron. (1984). Implementation. California: